

29ኛ ዓመት ቁጥር 25
29th Year No. 25

ባሕር ዳር ሚያዝያ 04 ቀን 2017 ዓ.ም
Bahir Dar, April 12, 2025

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የአማራ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት
ዝክረ ሕግ

ZIKRE HIG

Of the Amhara National Region Council in the Federal Democratic Republic of Ethiopia

በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት
ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

Issued under the Auspices of the
Council of the Amhara National
Region

1324
ያንዱ ዋጋ 676.20 ብር
Unit Price Birr 676.20

ማውጫ	Content
አዋጅ ቁጥር ፪፻፺፯ /፪ሺ፲፯ ዓ.ም የአማራ ብሔራዊ ክልል ፍርድ ቤቶች ማጠናከሪያ አዋጅ	Proclamation No. 297 /2025 The Amhara National Regional Courts Consolidation Proclamation
አዋጅ ቁጥር ፪፻፺፯ /፪ሺ፲፯ ዓ.ም የአማራ ብሔራዊ ክልል ፍርድ ቤቶችን ለማጠናከር የወጣ አዋጅ	Proclamation No. 297 /2025 The Amhara National Regional Courts Consolidation Proclamation
<p>የክልሉ ፍርድ ቤቶች የጀመሩትን መሠረታዊ የለውጥ ሂደት ዘላቂነት በማረጋገጥ፣ የዳኝነት አገልግሎትና ተያያዥ ሥራዎችን ዘመኑ በደረሰበት ቴክኖሎጂ በመደገፍ እንዲሁም የአለመግባባት መፍቻ አማራጮችን በማስፋት የኅብረተሰቡን የፍትሕ ጥያቄ በተሟላ መልኩ መፍታት አስፈላጊ በመሆኑ፤</p> <p>ከሌሎች የፍትሕ አካላት ጋር ሕግንና መርህን ባከበረ መልኩ በቅንጅትና በትብብር መሥራት የፍትሕ አስተዳደር ሥርዓቱን የበለጠ ተደራሽ፣ ቀልጣፋ፣ ውጤታማ እና ጥራት ያለው እንዲሆን የሚያስችል በመሆኑ፤</p> <p>አዳዲስ አሠራሮች እና የአሠራር ሥርዓቶች ሥራ ላይ ሲውሉ ከመሠረታዊ እና የሥነ-ሥርዓት ሕጎች ጋር የሚጣጣም የሕግ ማዕቀፍ መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤</p>	<p>WHERE AS, it is necessary to fully justice request of the society by ensuring sustainability of basic re-form process that regional courts has bagun, supporting judicial services and related activities with up-to-date technology as well as expanding mechanisms of dispute resolution;</p> <p>WHERE AS, working in coordination and cooperation with other justice institutions, in way of respecting law and principle, enables the justice administration system to be more accessible, efficient, effective and of high quality;</p> <p>WHERE AS, it is necessary to create coherent legal framework with fundamental and procedural laws when newly procedures and procedural systems are applied;</p>

የዳኝነት ነፃነት እና ገለልተኝነት መርሆዎችን በማይጋፉ መልኩ የተለያዩ አጋር አካላት እና ባለሙያዎች በፍትሕ ሥርዓቱ የሚሳተፉበት አግባብ በሕግ መደንገግ የዳኝነት ሥርዓቱን ውጤታማነት የተሻለ ለማድረግ የሚያግዝ በመሆኑ፤

የአማራ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት በተሻሻለው የአማራ ብሔራዊ ክልል ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፱ ንዑስ አንቀጽ (፫) (አ) መሠረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ **ጠቅላላ ድንጋጌዎች**

፩. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የአማራ ክልል ፍርድ ቤቶች ማጠናከሪያ አዋጅ ቁጥር ፪፻፺፯/፪ሺ፲፯ ዓ.ም” በሚል ሊጠቀስ ይችላል፡፡

፪. ትርጓሜ

የቃሉ ወይም የሐረጉ አገባብ የተለዩ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

፩/ “ምክር ቤት” ማለት የአማራ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት ነው፡፡

፪/ “ዳኛ” ማለት በክልሉ በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች ውስጥ የዳኝነት ተግባራትን እንዲያከናውን በምክር ቤት የተሾመ የተፈጥሮ ሰው ሲሆን በየደረጃው የሚገኙ የፍርድ ቤት ፕሬዚዳንቶችንና ምክትል ፕሬዚዳንቶችን ይጨምራል፡፡

፫/ “ፍርድ ቤት” ማለት የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት፣ ከፍተኛ ፍርድ ቤቶችን እና የወረዳ ፍርድ ቤቶችን ያጠቃልላል፡፡

፬/ “ዐቢይ ጉባኤ” ማለት በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ደረጃ የተቋቋመው የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ነው፡፡

፭/ “መንግሥት” ማለት የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ነው፡፡

WHERE AS, providing legal framework for participation of various stakeholders and professionals in the justice system, in compliance with principles of judicial independence and impartiality, helps for betterment of the judicial system;

NOW, THEREFORE, the Amhara National Region Council, in accordance with Article 49, Sub-article (3) (1) of the Revised Amhara National Regional State Constitution, hereby has proclaimed this proclamation.

PART ONE **GENERAL PROVISIONS**

1. Short Title

This Proclamation may be cited as “The Amhara Region Courts Consolidation Proclamation No. 297 /2025.”

2. Definitions

Unless the context requires otherwise, in this proclamation:

1/ “Council” means the Amhara National Region Council.

2/ “Judge” means a natural person appointed by the Council to carry out judicial functions at courts in the Region at each level, and includes presidents and vice presidents of courts found at each level.

3/ “Court” includes the Regional Supreme Court, High Courts and Wereda Courts of the Region.

4/ “Main Council” means Judges Administrative Council established at the Supreme Court level.

5/ “Government” means the Amhara National Regional Government.

ኧ/ "የዳኝነት አካል" ማለት በክልሉ ውስጥ በየደረጃው የተቋቋሙ ጠቅላይ፣ ከፍተኛ እና የወረዳ ፍርድ ቤቶችን ነው።

ከ/ "የፍትሕ አካል" ማለት በክልሉ ውስጥ በየደረጃው የሚገኙ የፍትሕ፣ የፖሊስ እና የማረሚያ ቤት ተቋማትን የሚያካትት ነው።

፪/ "የትብብር መድረክ" ማለት የዳኝነት እና የፍትሕ አካላት ተቋማዊ ነጻነታቸውን ጠብቀው በጋራ የፍትሕ አስተዳደር ጉዳዮች ላይ በጋራ የሚመክሩበት፣ የሚያቅዱበት፣ የሚሠሩበት፣ የሥራ አፈጻጸማቸውን የሚገመግሙበት እና አጠቃላይ የፍትሕ አስተዳደር ሥርዓቱን ቅልጥፍና እና ውጤታማነት የሚያዳብሩበት በዳኝነት አካሉ የሚመራ የጋራ ማዕቀፍ ነው።

፫/ "የኤሌክትሮኒክ ፋይል" ማለት ከዳኝነት አገልግሎት ጋር በተያያዘ በኤሌክትሮኒክ ቅርጽ የተቀመጡ እና በኮምፒውተር፣ በፍላጎት፣ በሲዲ፣ በድረ-ገጽ ወይም በሌላ የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ ለፍርድ ቤት የቀረበ አቤቱታ፣ ማስረጃ፣ ስነን ተደርገው ወደ አኤክትሮኒክ ቅርጽ የተቀየሩ የዳኝነት መዝገቦች፣ በድምጽ (በአዲድ)፣ በምስል (ቪዲዮ)፣ በድምጽ እና በምስል (አዲድ-ቪዲዮ) የተቀረጹ እንዲሁም ከድምጽ ቅጅ ወደ ጽሑፍ የተቀየሩ (ትራንስክሪፕት የተደረገ) የፍርድ ቤት ክርክሮች እንዲሁም የፍርድ ቤት ዳኞችና የሚመለከታቸው የተፈቀደላቸው ሠራተኞች ያስገቡት፣ የጫኑት እና ችሎቱ የመዝገቡ አካል አድርጎ የሚቆጥረው መረጃ ነው።

፬/ "ዲጂታል ዳታ" ማለት የፍርድ ቤት የኤሌክትሮኒክ ፋይሎች ወይም ሌሎች በኤሌክትሮኒክ ቅርጽ የተቀመጡ የፍርድ ቤት ሰነዶችን እና መረጃዎችን ያካትታል።

፭/ "ዳታ ቋት" ማለት ለፍርድ ቤት አገልግሎት የሚውሉ የዲጂታል ዳታዎች እና የሶፍትዌር ሲስተሞች ደገነነታቸውና ምሥጢራዊነታቸው ተጠብቆ የሚቀመጡበት ማዕከል ነው።

6/ "Judicial Body" refers to Supreme, High and Wereda courts established at each level in the Region.

7/ "Justice Body" includes Institutions of Justice, Police and Correction found at each level in the Region.

8/ "Joined up Forum" refers to joint platform of the judicial and justice bodies led by the judicial body, in which they, while maintaining their respective institutional independence, jointly discuss, plan, perform and evaluate their performance on common issues of administration of justice and enhance efficiency and effectiveness of overall administration of justice system.

9/ "Electronic File" means judicial records including pleadings and evidence, in an electronic form submitted to a court via a computer, flash, CD, website or other information and communication technology medium in connection with judicial services; scanned judicial records converted to electronic format; court proceedings recorded in audio, video, audio-visual form, and those which are transcribed ones as well as those others which are uploaded and considered as part of the court record in the eyes of judges and other authorized court personnel.

10/ "Digital Data" includes electronic court files or other court documents and information stored in electronic form.

11/ "Data Center" refers to a center where digital data and software systems to be used for court service are kept secured and confidential.

፲፪/ "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ሕሳል ነው።

፲፫/ በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ጾታ የተገለጸው ለሌት ጾታም ተፈጻሚ ይሆናል።

፫. የአዋጁ ተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ እንደ አግባብነቱ በክልሉ ፍርድ ቤቶች፣ በዳኞች፣ በተከራካሪ ወገኖች፣ በጠበቆች፣ በነገራ-ፈጃች፣ በምስክሮች እና ከዳኝነት ሥራ ጋር በሚገናኙ ሌላላት እንዲሁም በዚህ አዋጅ በግልጽ በተጠቀሱ ወይም በሚመለከታቸው ሌሎች ሰዎች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፬. የአዋጁ ዓላማዎች

ይህ አዋጅ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

- 1) የክልሉ የዳኝነት ሥርዓት ከማናቸውም ውስጣዊ እና ውጫዊ ተጽዕኖ እንዲሁም ጣልቃ ገብነት ነጻ ሆኖ እንዲሠራ ማስቻል፤
- 2) የዳኝነት አገልግሎቱ የሰብዓዊ መብቶችን እና ነጻነቶችን እንዲሁም የሕግ የበላይነትን የሚያስከብርና የሚያረጋግጥ እንዲሆን ማስቻል፤
- 3) የዳኝነት አገልግሎትን ተደራሽ፣ ቀልጣፋ፣ ውጤታማ፣ ተገማች፣ ግልጽ እና ተጠያቂነትን ያረጋገጠ እንዲሆን ማድረግ።

ክፍል ሁለት

ስለ ፍርድ ቤቶች እና ዳኞች

፭. የጠቅላይ ፍርድ ቤት ሥልጣን እና ተግባር

በሌሎች ሕጎች ለጠቅላይ ፍርድ ቤት የተሰጠው ሥልጣን እና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ጠቅላይ ፍርድ ቤቱ፡-

፩/ የፍርድ ቤቶችን አስተዳደራዊ መዋቅር ያደራጃል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውም የሰው ኃይል ምደባን ጨምሮ እንደገና ይሠራል፤ ይከልሳል፤ ዝርዝሩ በጠቅላይ ፍርድ ቤቱ በሚወጣ መመሪያ ይወሰናል፤

12/ "Person" means a natural or juridical person.

13/ Any expression described in masculine gender in this proclamation shall include the feminine gender.

3. Scope of Application

This proclamation shall be applied, as appropriate, on the regional courts, judges, litigants, lawyers, pleaders, witnesses and other persons having relationships with judicial functions as well as other persons who are expressly or impliedly referred in this proclamation.

4. Objectives of the Proclamation

This Proclamation shall have the following objectives:

- 1) To enable the regional judicial system to function free from any internal and external influence and interference;
- 2) To ensure that the judicial service respects and ensures human rights and freedoms, as well as the rule of law;
- 3) To make judicial services accessible, efficient, effective, transparent, and accountable.

PART TWO

COURTS AND JUDGES

5. Powers and Duties of the Supreme Court

Without prejudice to the powers and duties of the Supreme Court provided in other laws, the Supreme Court shall:

- 1/ Organize administrative structure of the courts; if it deems necessary, make again and revise including redeployment of human resource; details shall be determined by a directive to be issued by the Supreme Court;

- ዪ/ አዳዲስ አሠራሮችን በዘላቂነት ለመፈጸም የሚያስችሉ አደረጃጀቶችን ያዋቅራል፤ ተገቢ የሰው ኃይልም ይመድባል፤
- ሪ/ የክልሉ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት አገልግሎት በዘመናዊ የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ አሠራር የተደገፈ እንዲሆን ይሠራል፤ አፈጻጸሙን በተመለከተ መመሪያ ያወጣል፤
- ፩/ የክልሉ ፍርድ ቤቶች የሚታወቁበትን ዓርማና ሌሎች ተያያዥ መለያዎችን (ብራንዲንግ) ይቀርጻል፤ ያሻሽላል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውም ይሰውጣል፤
- ፪/ የዲጂታል ዳታ እና የሶፍትዌር ሲስተሞች ደኅንነት እና ምሥጢራዊነት የተጠበቀ እንዲሆን ይሠራል፤ የዳታ ቋት ላይ ያስቀምጣል፤
- ፫/ በሰነድ ወይም በኤሌክትሮኒክ መልክ የሚገኙ እና ከተዘጉ የቆዩ መዝገቦችን አቀማመጥ፣ ዝውውር፣ ለውጥ እና አወጋገድ አስመልክቶ መመሪያ ያወጣል፤
- ፬/ የዳኝነት እና የፍትሕ አካላት የትብብር መድረክን ያቋቁማል፤ ያስተባብራል፤ እንዲሁም አፈጻጸሙን የሚከታተል ጽሕፈት ቤት ያደራጃል፤
- ፭/ በክልሉ የባሕል ፍርድ ቤቶች እውቅና አግኝተው እንዲደራጁና እንዲጠናከሩ እንዲሁም ሌሎች የአለመግባባት መፍቻ አማራጮች እንዲዳብሩ ይሠራል፤
- ፮/ ከዳኝነት ሥርዓት ወይም አገልግሎት አሰጣጥ ጋር ግንኙነት ባላቸው ጉዳዮች ላይ ሕግ ያመነጫል፤ ረቂቅ ሕጎችን ለምክር ቤት፣ ለዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ወይም ሌላ ሕጉን ለማጽደቅ ሥልጣን ለተሰጠው አካል ማቅረብ ይችላል፤

- 2/ Creates structures enabling to sustainably execute new practices; deploys appropriate human resources;
- 3/ Work for the regional courts' judicial services to be supported with modern information and communication technology; issue directives regarding its implementation thereto;
- 4/ Design and improve the logo and other related branding of the regional courts, after when it deems necessary;
- 5/ Work to ensure the security and confidentiality of its digital data and software systems; stores them in a data center;
- 6/ Issue a directive that govern storage, transfer, alteration, and disposal of closed dead-files whether in paper or electronic form;
- 7/ Sets up the Joined up Justice Forum for the judicial and justice bodies, as well as establish an Office which follows-up its implementation;
- 8/ Undertake activities of recognition of traditional courts in the region get organized and strengthened as well as enchancement of other dispute resolution mechanisms;
- 9/ Initiate laws on matters related to the judicial system or provision of judicial services; it may submit draft laws to the Council, Judicial Administration Council, or any other authorized body to approve the law;

፲/ ክዳኝነት እንዲገለጹት ጋር ግንኙነት ያላቸው በፍርድ ቤት ወይም ክፍርድ ቤት ውጭ የሚመነጭ ዕውቀትን ለማስተዳደር የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤ ስትራቴጂ በመቅረጽ ሥራ ላይ ያውላል፤ ዕውቀት ለማዳበር እና የልምድ ልውውጥ ለማድረግ የሚያስችሉ በተመረጡ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ አውደ-ጥናት እና ምክክሮችን ያዘጋጃል፤

፲፩/ ዓመታዊ የዳኞች ጉባኤ ያካሂዳል፤ ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመሪያ ይወሰናል፤

፲፪/ የዳኝነት እና የግልግል ሥልጠና ማዕከል ያቋቁማል፤ ዝርዝሩ የክልሉ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

፮. ስለ ዳኛ ክልላ

፩/ ዳኛ በዳኝነት ሥራ ለፈጸመው ወይም ሳይፈጽም ለቀረው ድርጊት ማንኛውም የፍትሐብሔር ወይም የወንጀል ክስ ሊቀርብበት አይችልም፡፡

፪/ ዳኛ ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፍንጅ ካልተገኘ በስተቀር ዐቢይ ጉባኤው ሳይፈቅድ አይያዝም፤ በወንጀል አይከሰስም፡፡

፫/ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት ወይም ምክትል ፕሬዝዳንት ከባድ ወንጀል ሲፈጽም እጅ ከፍንጅ ካልተገኘ በስተቀር ምክር ቤቱ ሳይፈቅድ አይያዝም፤ በወንጀል አይከሰስም፡፡

፬/ የክልሉ ፍትሕ ቢሮ ኃላፊ ዳኛ የወንጀል ድርጊት መፈጸሙን የሚያረጋግጥ በቂ ማስረጃ ካለው ክልላው እንዲነሣ ጥያቄውን በጽሑፍ ለዐቢይ ጉባኤው ማቅረብ ይችላል፡፡

10/ Establish management system of knowledge generated in and outside of courts relating to the provision of judicial services, design and implemt strategies thereto; organize workshop and consultations on selected themes enabling to sharing of knowledge and experiences;

11/ Hold an Annual Conference of Judges; details shall be determined by a directive;

12/ Establish judicial and arbitration training center; details shall be determined by a regulation to be issued by the Region Council.

6. Immunity of Judges

1/ A judge shall not be sued in any civil or criminal action for any act or omission in relation to his judicial functions.

2/ No judge shall be arrested or prosecuted without prior permission of the Regional Judicial Administration Council, except in the case of *flagrante delicto* for a serious crime.

3/ President or Vice President of the Supreme Court shall not be be arrested or prosecuted without prior permission of the Region Council, except in the case of *flagrante delicto* for a serious crime.

4/ The Head of Regional Justice Bureau may submit a written request to the Regional Judicial Administration Council for revocation of immunity of a judge if he has sufficient evidence to prove the judge's involvement in the commission of a criminal act.

፭/ የክልሉ ፍትሕ ቢሮ ኃላፊ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት ወይም ምክትል ፕሬዝዳንት የወንጀል ድርጊት መፈጸሙን የሚያረጋግጥ በቂ ማስረጃ ካለው ለምክር ቤቱ አፈ-ጉባዔ በጽሑፍ ማቅረብ ይችላል፤ አፈ-ጉባዔውም ጉዳዩን አጣርቶ እና መርምሮ በቂ ማስረጃ መኖሩን ካረጋገጠ ከሌለው እንዲነሣ ጥያቄውን ለምክር ቤቱ ማቅረብ ይችላል፡፡

፮/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተደነገገው ቢኖርም የፍትሕ ቢሮ ኃላፊው ለጥርጣሬ በቂ መነሻ ማስረጃ በማቅረብ ዳኛው ከዳኝነት ሥራው ወይም ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ከባድ ወንጀል ፈጽሟል በሚል ጥያቄ ካቀረበ ዐቢይ ጉባዔው በጥያቄው ላይ ወዲያውኑ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

፮. ከሌላ በማንሣት ጥያቄ ላይ የዳኛ የመሰማት መብት

፩/ ያለመያዝ ወይም ያለመከሰስ ከሌላ እንዲነሣ ጥያቄ የቀረበበት ዳኛ በጉዳዩ ላይ እንደነገሩ ሁኔታ በአካል በመቅረብ ወይም በጽሑፍ በመላክ የመሰለውን መልስ የማቅረብ መብት አለው፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ከሌለው እንዲነሣ ጥያቄ የቀረበበት ዳኛ ያለበቁ ምክንያት በአካል በመቅረብ ወይም በጽሑፍ በመላክ መልሱን አለማቅረቡ ውሳኔ ከመስጠት የሚያግድ አይሆንም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች ቢኖሩም ከሌለው እንዲነሣ ጥያቄ የቀረበበት ዳኛ ላይ የቀረበው ማስረጃ ዳኛው የተጠረጠረበትን ወንጀል ስለ መፈጸሙ ግልጽ እና በቂ በሆነ ሁኔታ የሚያሳይ ከሆነ እና የዳኛውን ምላሽ መጠበቅ በምርመራ ሥራውና በማስረጃ ማሰባሰብ ሂደት ላይ ሊፈጠር የሚችል ጉዳት ስለመኖሩ በአሳማኝ ሁኔታ ከቀረበ የዳኛው መልስ የማቅረብ መብት ታልፎ ከሌለው ሊነሣ ይችላል፡፡

5/ The Head of Regional Justice Bureau may submit a written Request to the Speaker of the Council for revocation of immunity of President or Vice President of the Supreme Court if he has sufficient evidence for the commission of a criminal act; the Speaker, after verifying and examining the matter and ascertaining existence of sufficient evidence, may submit the request to the Council for revocation of the immunity.

6/ Notwithstanding provisions of Sub-article (4) of this Article, if Head of Justice Bureau submits request for revocation of immunity providing sufficient evidence for suspicion initial as a judge committed serious crime in connection with his judicial functions or responsibilities, the Regional Judicial Administration Council shall immediately decide on the request.

7. Judges Right to be Heard on Request of Revocation

1/ A judge against whom request for revocation of immunity is made has the right to present a response, either in person or in writing, depending on the circumstances of the case.

2/ Notwithstanding provisions of Sub-article (1) of this Article, the failure of a judge to appear in person or to submit a written response without sufficient reason shall not be a bar to pass on a decision on the request.

3/ Notwithstanding provisions of Sub-articles (1) and (2) of this Article, judge's right to submit his response may be waived if the evidence presented against him clearly and sufficiently demonstrates his involvement in commission of the alleged crime and if it is reasonably shown that waiting for his response would be detrimental to the upcoming investigation and evidence-gathering processes.

፩. የዳኝነት አገልግሎትን በዲጅታላይዜሽን

8. Digitalizing Judicial Services

የተደገፈ ስለ ማድረግ

፩/ የፍርድ ቤቶች የዳኝነት አገልግሎት በዲጅታላይዜሽን የተደገፈ በሚሆንበት ጊዜ በመሠረታዊ እና የሥነ ሥርዓት ሕጎች አቤቱታን እና ክርክርን በወረቀት (ሰነድ) ላይ ስለ ማስፈር እና የተከራካሪ ወገኖችን እንዲሁም የምስክሮችን በፍርድ ቤት ፊት በአካል ስለ መቅረብ የሚደነግጉ ሕግጋት ምትክ እንደ አግባብነቱ በኢሌክትሮኒክ፣ በድረ-ገጽ፣ በቪዲዮ ኮንፈረንስ ወይም በሌላ የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ እንዲሆን በማድረግ ይሠራሉ።

፪/ ተከራካሪ ወገኖች ወይም የሚመለከታቸው ሌሎች አካላት በኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ ተደራሽ ከሆኑ ፍርድ ቤቶች መጥሪያዎች፣ ትዕዛዞች፣ ብይኖች፣ ፍርዶች፣ ውሳኔዎች እና የመሳሰሉት በኢሌክትሮኒክ፣ በድረ-ገጽ ወይም በሌላ የማያጠራጥር የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ መገናኛ ዘዴ እና አድራሻ እንዲደርሳቸው ማድረግ ይችላሉ።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው ቢኖርም ተከራካሪ ወገኖች፣ የሕግ አስፈጻሚ አካላት፣ ምስክሮች እና ሌሎች የሚመለከታቸው ወገኖች በአካል መቅረብን ወይም የአቤቱታ እና የማስረጃ አቀራረብን አስመልክቶ በፍርድ ቤት በልዩ ሁኔታ የሚለጥ ትዕዛዝን የሚያስቀር አይሆንም።

፬/ የዳኝነት አገልግሎት በዲጅታላይዜሽን የተደገፈ መሆኑ ዳኛን ከመደበኛ የሥራ ቦታ ውጭ ሆኖ እንዲሠራ መብት ወይም ሥልጣን አይሰጥም።

፭/ ጠቅላይ ፍርድ ቤቱ በተለዩ መንገድ እስካልወሰነ ድረስ በየትኛውም እርከን ላይ የሚገኙ የክልሉ ፍርድ ቤቶች በዲጅታል የተሰጡ ፍርዶችን፣ ውሳኔዎችን፣ ብይኖችንና ትዕዛዞችን ወዲያውኑ በወረቀት በማተምና እንዲፈረምባቸው በማድረግ በጥንቃቄ ማስቀመጥ አለባቸው።

1/ When judicial services are digitalized, in lieu of provisions in substantive and procedural laws requiring filing of petitions and litigation on written paper and those requiring physical appearance of litigants and witnesses before court, courts shall conduct judicial proceedings, *mutatis mutandis*, via electronic file, website, video-conferencing or other information and communication technology.

2/ Courts may send their summons, orders, rulings judgments, decisions or any other related matters to parties in dispute or other relevant bodies via electronic file, website or other reliable information and communication technology medium of communication and their respective addresses.

3/ Notwithstanding provisions of Sub-articles (1) and (2) of this Article, nothing in this Article shall prevent the Court from requiring physical appearance of disputing parties, law enforcement bodies, witnesses and other relevant parties before it or from ordering presentation of pleadings and evidence in special condition.

4/ The fact that judicial service is digitalized does not give a judge the right or authority to undertake his judicial functions outside of the regular workplace.

5/ Unless the Supreme Court decides otherwise, all levels of courts shall promptly print on paper digitally issued judgments, decisions, rulings and orders and get each of them signed and stored in a safe place.

8/ የዚህ አንቀጽ አተገባበር መቅላይ ፍርድ ቤቱ በሚያመነጭ መመሪያ የሚመለከት ይሆናል።

9. የባለጉዳይ መብቶች የማይጣሱ ስለመሆናቸው

ሐ/ ማንኛውም ሰው የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ ዘዴን ተጠቃሚ አለመሆኑ ወይም የዲጂታል ተደራሽነት የሌለው መሆኑ የዳኝነት አገልግሎት የማግኘት መብቱን የሚያሳጣው አይሆንም።

ከ/ በግልጽ ችሎት የመዳኝነት መርህ እንደተጠበቀ ሆኖ የዳኝነት አገልግሎት በኤሌክትሮኒክ፣ በድረ-ገጽ፣ በቪዲዮ ኮንፈረንስ ወይም በሌላ የኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ የመገናኛ ዘዴ መሆኑ የባለጉዳዩን የግላዊነት መብት አያሳጣም።

ለ/ የግልጽ ችሎት መርህን በመከተል ፍርድ ቤት የዲጅታል ሚዲያን ጨምሮ ሌሎች የመገናኛ ብዙኃን በክርክር ሂደት ላይ የሚገኝን የፍርድ ቤት ውሎ በቀጥታ ወይም በማዘወገድ ስለሚዘገቡበትና ስለሚያስራጨበት ሁኔታ በመቅላይ ፍርድ ቤቱ በሚወጣ ዝርዝር ሕግ ይወሰናል።

ሐ/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (ደ) እና (ዩ) ድንጋጌዎች ቢኖሩም የተከራካሪዎችን ወይም የቤተሰቦቻቸውን የግል ሕይወት፣ የሕፃናትን ጥቅም፣ የሕዝብን ሞራል፣ የክልሉን ወይም የሀገርን ሰላምና ደንኝነት ለመጠበቅ ሲባል ፍርድ ቤት የዳኝነት ሂደቱን በዝግ ችሎት እንዲታይ ሊያደርግ ይችላል።

ከ/ ከባለጉዳዩ ፈቃድ ውጭ ለፍርድ ቤት የቀረበ ኤሌክትሮኒክ ፋይል ከሚመለከታቸው ተከራካሪ ወገኖች ውጭ ለሌላ ሰው ተላልፎ አይሰጥም።

ለ/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (ከ) ድንጋጌ ቢኖርም በፍርድ ቤቶች የተፈቀደላቸው ሰዎች ለሥራቸውና ለጥናት ዓላማ እንዲሁም ለሌላ ወንጀል ማስረጃነት ወይም የሕዝብ እና የመንግሥት ጥቅምን ለማስጠበቅ ከመጠቀም አይከለክልም።

6/ Implementation of this Article shall be determined by a directive to be issued by the Supreme Court.

9. Inviolability of the rights of Parties

1/ The fact that a person is not a beneficiary of any information and communication technology or is digitally inaccessible shall not deprive one's right to obtain judicial services.

2/ Without prejudice to the principle of open trial, judicial service being provided via electronic filing, website, video conference or any other information and communication technology mechanism shall not have the effect of depriving a party's right of privacy.

3/ Conditions under which media outlets, including digital media, may report and broadcast lively or with some delay of court proceedings in pursuance of principle of open trial shall be determined by a detailed law to be issued by the Supreme Court.

4/ Notwithstanding provisions of Sub-articles (2) and (3) of this Article, a court may make closed trial in order to protect privacy of litigants, their families, interests of children, public morals, or peace and security of the Regional State or the country.

5/ No electronic file submitted to a court shall be shared to any other person except consent of parties in a case.

6/ Notwithstanding provisions of Sub-article (5) of this Article, persons authorized by courts for their work and research purposes as well as evidence for other crimes or to protect public and state interests shall not be prohibited from using same.

፮/ በኢንፎርሜሽን እና ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ የመገናኛ ዘዴ በመጠቀም የተሰጡ ፍርዶችን፣ ውሳኔዎችን ብይኖችን እና ትዕዛዞችን ወይም የመዝገብን መላ ቅጽ የሚጠይቅ ባለጉዳይ ወይም ሕጋዊ ወኪል በኢሌክትሮኒክ ወይም በሰነድ የማግኘት መብት አለው፡፡

፲. የትብብር መድረክ ስለ ማድረጁት

፩/ ፍርድ ቤቶች የወንጀል ፍትሕ አስተዳደር ሥርዓቱን ውጤታማነት እና ቅልጥፍን ለማረጋገጥ እና በክልሉ ውስጥ የተሻለ የፍትሕ አገልግሎት ለማስፈን በትይዩ ከሚገኙ የፍትሕ አካላት ጋር በትብብር ይሠራሉ፡፡

፪/በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የትብብር መድረኩ እንደ አስፈላጊነቱ የጋራ በሆኑ የፍትሕ ብሔር እና የአስተዳደር ፍትሕ ጉዳዮች ላይ በትብብር ይሠራል፡፡

፫/ የዳኝነት እና የፍትሕ አካላት በጋራ መድረኮች የመሳተፍ፣ ስምምነት የተደረሰባቸውን ጉዳዮች የመፈጸም እና ወቅታዊ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የማቅረብ ኃላፊነት አለባቸው፡፡

፬/ የትብብር መድረኩ የፍትሕ አገልግሎትን ለማሻሻል እንዲሁም በየጊዜው የሚስተዋሉ የሥነ-ምግባር ጉድለቶችን እና የአሠራር ችግሮችን ለማረም የጠበቆች ማኅበርን ጨምሮ ከሌሎች አግባብነት ያላቸው የመያ ማኅበራት ወይም ከባለድርሻ አካላት ጋር በጋራ ይመክራል፡፡

7/ A party to a case or his legal representative has the right to obtain the copy of a judgment, decisions, rulings and orders rendered via information and communication technology mechanism in electronic or print form.

10. Organizing Joined up Forum

1/ Courts shall work jointly with parallel justice bodies to ensure effectiveness and efficiency of criminal justice administration system and maintain better justice service in the region.

2/ Without prejudice to provisions of Sub-article (1) of this Article, the Joined up Forum shall work on shared civil as well as administrative justice issues as found necessary.

3/ Judicial and justice bodies shall have responsibility of participating in shared forums, implementing agreed matters and presenting current performance reports.

4/ The Joined up Forum works with other relevant professional associations or stakeholders including the Lawyer Association to enhance delivery of justice and to address ethical and other operational issues that could be identified from time to time.

፲፩. የዳኝነት ሥርዓት አማካሪ ምክር ቤት ስለ

ማደራጀት

፩/ ጠቅላይ ፍርድ ቤቱ ከቀድሞ የፍርድ ቤት ዳኞች፣ ከፍተኛ ልምድ እና ብቃት ካላቸው የሕግ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው የሥልጠና መስኮች ባለሙያዎች፣ ከዩኒቨርሲቲ እና የምርምር ተቋማት ምሁራን የተውጣጡ ያለ ክፍያ የሚሠሩ አማካሪዎች የሚሳተፉበት የዳኝነት ሥርዓት የውጭ አማካሪ ምክር ቤት ሊያደራጅ ይችላል።

፪/ የአማካሪ ምክር ቤቱ የዳኝነት ሥርዓትን ለማሻሻል የሚረዱ ምክራራዊነትን በማመንጨት እንዲሁም ሌሎች በጠቅላይ ፍርድ ቤቱ የሚሰጡትን ሥራዎች በማከናወን የፍርድ ቤቶችን አስተዳደር ያግባል።

፫/ ማንኛውም የአማካሪ ምክር ቤቱ አባል የዳኝነት ነጻነትን በማይጻረር መልኩ ከፍ ያለ አገልግሎት እንዲሰጥ ይጠበቅበታል።

፬/ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ስለ አማካሪ ምክር ቤት አደረጃጀት፣ ስለ አባላት አመራረጥ፣ አሠራር፣ የሥነ-ምግባር ሁኔታ እና ሌሎች ተያያዥ ጉዳዮች መመሪያ ያወጣል።

፲፪. ስለ የዳኝነት አገልግሎት ክፍያ

፩/ ፍርድ ቤቶች ለሚሰጡት የዳኝነት አገልግሎት የሰዎችን ፍትሕ የማግኘት መብት ባከበረ መልኩ ተመጣጣኝ የሆነ የዳኝነት ክፍያ ከሚመለከታቸው ባለጉዳዮች ይሰበስባሉ።

፪/ የዳኝነት አገልግሎት ክፍያ መጠን፣ ስሌት እና ተያያዥ ጉዳዮች በምክር ቤቱ በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

፲፫. ድጋፍ ማፈላለግ እና የበጀት አስተዳደር

፩/ ጠቅላይ ፍርድ ቤት የዳኝነት ነጻነትን እና ገለልተኝነትን በማይጻረር አግባብ ከሌሎች የውጭ እና ሀገር ውስጥ ምንጮች የዓይነት ወይም የገንዘብ ድጋፍ ያፈላልጋል፣ ያገኘውን ሀብትም ይጠቀማል።

11. Establishing Judicial Advisory Council

1/ The Supreme Court may establish an External Judicial Advisory Council composed of ex-judges, highly experienced and qualified professionals from law and other relevant fields of studies, university and research institutions who are willing to serve for free.

2/ The Judicial Advisory Council supports the administration of the judicial system by providing non-binding recommendations and undertaking such other functions assigned to it by the Supreme Court.

3/ Every member of the Judicial Advisory Council is expected to provide high-quality service in a manner that does not compromise judicial independence.

4/ The Supreme Court shall issue a directive about structure of the Judicial Advisory Council, selection of members, procedure, code of conduct and other related matters.

12. Court Fee for Judicial Services

1/ Courts shall collect reasonable court fees from concerned parties for judicial services they provide, in a manner that respects the right to access to justice;

2/ The amount, calculation and related matters of judicial service fees shall be determined by a regulation to be issued by the Council.

13/ Fundraising and Budget Administration

1/ The Supreme Court shall, without prejudice to judicial independence and impartiality, seek aids in kind or money from domestic and foreign sources, and utilize the resources it may acquire.

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት ከሌሎች ምንጮች በድጋፍ የገኘውን ገቢ እና አጠቃቀሙን አስመልክቶ ከፍርድ ቤቶች የሥራ አፈፃፀም ሪፖርት ጋር ለምክር ቤቱ ያቀርባል፡፡

ከፍል ምሥት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

፲፬. ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

፩/ምክር ቤቱ ይህን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችሉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

፪/ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይህን አዋጅ እና ደንቦችን ሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችሉ መመሪያዎች ሊያወጣ ይችላል፡፡

፲፭. ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች እና

አሠራሮች

በዚህ አዋጅ የተሸፈኑ ጉዳዮችን የሚቃረኑ አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች እና አሠራሮች ተፈጻሚነት የላቸውም፡፡

፲፮. አዋጁ ሥራ ላይ የሚውልበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በዝክረ ሕግ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ሥራ ላይ ይውላል፡፡

ባሕር ዳር

ሚያዝያ ፬ ቀን ፪ሺ፲፯ ዓ.ም

አረጋ ከበደ ለጋስ

የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት

ፕሬዚዳንት

2/ The Supreme Court shall submit a report regarding incomes and utilization of gained from other sources in the form of aids on the basis of Sub-article (1) of this Article with performance report of courts to the Council.

PART THREE

MISCELLANEOUS PROVISIONS

14. Power to Issue Regulation and Directive

1/ The Council may issue regulations necessary for the implementation of this Proclamation.

2/ The Supreme Court may issue directives necessary for the implementation of this Proclamation and regulations.

15. Inapplicable Laws and Practices

No proclamations, regulations, directives or practices shall, in so far as they are inconsistent with this Proclamation, be applicable with respect to matters provided for by this Proclamation.

16. Effective Date of the Proclamation

This Proclamation shall enter into force since the date of publication in the *Zikre Hig Gazette* of the Regional State.

Done at Bahir Dar

This 12th date of April, 2025

Arega Kebede Legas

President of the Amhara National Regional State.